

socialismen har faaet et stort Opsving under den almindelige kommunale Valgret. Ganske vist forstaar man i England ved Kommunesocialisme noget andet end herhjemme, idet man taler om Kommunesocialisme, naar Kommunen driver Vand- eller Gasværk. Men sikkert er det, at fra 1874 til nu i de sidste Aar, hvor der synes at være sket nogen Standsning, har den kommunale Virksomhed i saare mange Kommuner udvidet sig til at omfatte mange Omraader, som hidtil laa udenfor Kommunens Virksomhed.

Det er nu min Tro, at den Valgret, vi nu vedtage, vil faa størst Betydning og medføre de mest kendelige Virkninger i de Kommuner, hvor Socialdemokraterne have eller faa Flertallet, og derved ville Socialdemokraterne faa Lejlighed til at give Bevis for, hvad de ville og hvad deres Virksomhed fører til. Vi se det allerede nuovre i Esbjerg. Hvad der nu sker i Esbjerg, at Kommunen selv vil overtage sine forskellige Foretagender og fører en Krig med Entreprenørerne, er noget, som i en lang Aarrække er sket i London. Vi maa være forberedte paa, at der paa Grundlag af denne Lov vil blive gjort adskillige socialistiske Forsøg. Men saa er det tillige min Tro, at man derved vil vinde saadanne Erfaringer, at det, som er uigenemførligt i hele denne Bevægelse, vil blive skilt ud. Der vil frembringes en ganske naturlig Reaktion imod Bevægelsen. Det er i saa Henseende vel værd at lægge Mærke til, at i det Land, der har den mest fremskredne demokratiske Udvikling; i Svejts, staar det socialdemokratiske Parti svagere repræsenteret i Rigsdagen end i andre Lande og har kun ganske faa Medlemmer der.

Hvad nu Forholdstalsvalgmaaden angaar, da hører man paa de Steder, hvor denne virker — der er indført Forholdstalsvalg ved de kommunale Valg i 6 svejtsiske Kantoner —, at den har bidraget til at mildne Valgkampen. Det er jo ogsaa ganske naturligt, naar Valgkampen ikke længer kommer til at staa mellem alt eller intet for de politiske Partier, men om noget mere eller noget mindre, saa er der ikke Grund til at udfoldé saa stor Lidenskab. Dernæst fremhæves det, at Partihensynet kommer til at træde noget tilbage, at Partibaandene slappes. Jeg kan ikke skønne rettere, end at det i kommunale Forhold kan være nyttigt, at saadant sker. Hvad nu endelig Kvindernes Valgret angaar, har man jo ogsaa adskillige Erfaringer for, hvorledes den virker, og alle de

Vidnesbyrd, man hér hører, gaa ud paa, at Kvindevalgretten har virket paa heldig Maade, virket som en Renselse af det offentlige Liv, virket til større Kritik med Hensyn til de Valg, som blive foretagne.

Jeg har da det Haab og den sikre Tro, at det Lovforslag, som vi nu staa i Begreb med at vedtage, i det store og hele vil virke til en sund og lykkelig kommunal demokratisk Udvikling her i Landet, og i Tillid hertil vil jeg give det min Stemme.

**Wilmann:** Ja, jeg havde jo ikke tænkt mig at skulle tale paa dette sene Tidspunkt, idet der var et Par Talere forud for mig, men da de ikke have villet tale nu, maa jeg bide i det sure Æble. Jeg læste forleden Dag med stor Interesse en Artikel i det lokale Højreblad ude i min Valgkreds, skreven af Formanden for den konservative Forening i Lyngby. Det var en Opstrammer til Højrevælgerne om at møde til et Partimøde for at stille Kandidater op til Hjelpekassevalget, og der blev sagt Højremændene adskillige Ubehageligheder i denne Artikel, men der blev ogsaa sagt, hvorfor de burde møde. Da jeg læste denne Udtalelse, tænkte jeg ved mig selv: Den er som skreven til at sættes som Motto over det Valgretsforlig, der nu skal afsluttes imellem Reformpartiet og de frikonservative oppe i Landstinget. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse dette lille Stykke. Han siger, at Sløvheden o. s. v. maa vi ryste af os, og saa fortsætter han: „Naar til den Tid vore Pengepunge, som til syvende og sidst er det eneste, vi bryde os om, blive klemte lidt rigeligt af en højere Skatteprocent med stigende Skala efter nyeste Mønster, da er der ikke Spor af Tvivl om, at vi kunne faa Folk med, men da er det sikkert for sent.“ Altsaa vore Pengepunge, som til syvende og sidst er det eneste, vi bryde os om, og som man frygter vil blive klemt lidt rigeligt, det er det Program, hvorpaa Højre ønsker at samle sine Vælgere. Det er aabenbart en ærlig Mand, der her har taget Pennen i Haanden og sagt sin Mening rent ud af Posen. Det er ikke alle, der ere saa villige til at sige rent ud af Posen ærligt og oprigtigt, hvad det egentlig er, der rører sig i deres politiske Indre. Men som sagt, da jeg læste disse Udtalelser, tænkte jeg ved mig selv, der er sikkert adskillige andre end Højremænd, som mene, at det er et godt Program, at det er egentlig det, der er det ledende for dem i deres Politik, og jeg synes som sagt, at netop som Motto for